

CURIOZITĂȚI SCRIPTURALE

de Rev. Nelu Terpea

(continuare din numărul trecut)

18. EVANGHELIA DUPĂ MATEI

6. Pui de năpârci. Vipera mai este numită și năpârcă. În originalul grecesc termenul ales este al năpârcii. Așa cum este ușor de înțeles, vipera este un soi de șarpe foarte periculos. Când o năpârcă vrea o pasăre într-un luminiș al pădurii, se încolățește în mijlocul luminișului, iar prima treime a corpului o ridică drept în sus ca o bucată de lemn infiptă în pământ, nemișcat. Când pasărea se așează pe această „bucată de lemn”, dintr-o zvăcnitură, o înghite. De aici apare și expresia „înțelept ca șerpii” (cf. Mt.10:16). Explicația este sub influența Genesei, unde Satan a fost numit șarpe din pricina vicleniei.

7. Săraci în duhul. Asta este una dintre cele mai discutate „fericiri” din „Cuvântarea de pe Munte” menționată de Matei în capitoul 5. Omul poate fi sărac, fiind lipsit de cele pământești, sau sărac cu mintea, dar cum poate ști cineva că e sărac cu duhul? și de-alungul celor 2000 de ani credincioșii și-au tot spus păreri și au scris comentarii despre acest subiect.

Secretul stă în limba folosită de Domnul Isus – limba aramaică. În trecut fie spus, Limba ebraică este un dialect al limbii aramaice. Odată cu intrarea sub robia babiloniană, toate popoarele subjugate au fost obligate să învețe limba aramaică. Cei 70 de ani de robie au reușit să-i facă pe copiii iudeilor să-și uite limba lor – ebraica. Cărțile lui Moise au fost traduse în aramaică încă de pe vremea căderii Samariei sub robia asiriană.

Interesantă este aria noțiunii „duh” în limba aramaică (rocha), ebraică (ruah) și greacă (pneuma, după cum traduc unii, sau pnevma, după cum traduc alții). În toate cele trei limbi, termenul are următoarele traduceri: vânt, duh, mișcare, briză, suflare, răsuflare. Acesta este motivul pentru care anumite traduceri sunt, evident, forțate. Așa de exemplu este In.3:6: „ce este născut din Duh este duh”; traducerea este evident forțată, fiindcă Duhul/duhul nu naște niciodată. Mult mai ușor de înțeles ar fi fost „ce este născut din vânt este vânt.”

După întoarcerea din robia babiloniană, tot poporul vorbea numai aramaica. Când iudeii foloseau cuvântul duh, ei ziceau „rocha”, nu „ruah”. În Israel s-a vorbit limba aramaică până la căderea Ierusalimului, în anul 70 dH. Când Domnul a zis „*Ferice de cei săraci în duh*”, El a spus „*Ferice de cei săraci în r o c h a*”. Pe lângă toate înțelesurile pe care le au cele trei limbi, în comun, „rocaha”, din limba aramaică, mai are și sensul de „mândrie”. Dacă acesta este sensul real pe care l-a intenționat Domnul Isus – *Ferice de cei săraci în mândrie, căci a lor este Împărăția Cerurilor* – înseamnă că El S-a folosit de un text biblic: „*Ce alta așteaptă Domnul de la tine, decât să... umbli smerit cu Dumnezeuul tău*” (Mic.6:8). Opusul smereniei este mândria. Psalmistul David s-a rugat: „*Păzește... pe robul tău de mândrie... Atunci voi fi fără prihană, nevinovat de păcate mari.*”

Lângă textul amintit (Mt.5:3), azi, se găsește multă străduință în interpretare, excepție făcând ortodocșii sirieni, care încă vorbesc limba aramaică, numită și „peșita”.

Când istoricii studiază textele biblice, desigur, considerentele nu sunt aceleași. De exemplu se are în vedere și situația politică în care se afla Israel. Astfel, sfaturile Domnului Isus au vizat numai spiritualitatea, sau și ușurința vieții sub imperiul roman? Grecii erau mândri de cultura și de artele lor. Romanii aveau o mândrie specifică, ceva în genul mândriei americanului de rând: el este „numărul 1”, doar fiindcă este american, indiferent de poziția socială ce o are. A zice soldatului roman „Nu”, poți fi ucis fără judecată. Domnul a zis, în limba aramaică, „*Ferice de cei săraci în mândrie, căci a lor este Împărăția Cerurilor*”, dar... ferice și de cine are urechi de auzit și minte să înțeleagă lucrurile care-l înconjoară în fiecare zi.

8. Lumina, în sfeșnic. Puțini sunt cei avuți – majoritatea oamenilor, mai mult sau mai puțin, gustă sărăcia. Pe vremea Domnului Isus casele oamenilor erau dintr-o singură cameră mare, patrată, în care puteau viețui aproximativ patruzeci de oameni (cu copii cu tot). Într-o casă locuiau mai multe familii, fără să aibe vreun zid sau perdea între ele.

La ieșirea din Egipt, Dumnezeu a dat legi spirituale, dar a dat și legi spre civilizarea poporului atunci „născut”. Acum când a venit Mesia să scoată omenirea din robia păcatului, I S-a făcut milă de el și le-a dat o serie de sfaturi – cum să se comporte în diferitele situații în societatea vremii.

(a) Dovedirea maturității. Dumnezeu a cerut poporului, prin Isaia (46:8), „Fiți oameni”. Ei erau oameni, dar nu au dovedit maturitate în cele spirituale – expresia „Fiți oameni!” este, într-un fel, sinonimul „Nu fiți copii la minte!”. Acelaș lucru l-a spus și Domnul Isus, cu alte cuvinte, în Mt.5:48: „*Fiți desăvârșiți, după cum și Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit.*” Cuvântul „perfect” în aramaică este „gmera”, cu o largă arie de înțelesuri. Omul este gmera când este matur la trup, dar mai ales la minte; acum el se poate căsători, acum el poate învăța, sau să învețe pe alții, acum el poate înțelege legea, sau situațiile diferite și grele prin care trec semenii săi.

(b) Rugăciunea în secret. Casa cu o singură cameră mare unde se adăposteau câteva familii, avea și o cameră micuță în care erau adăpostite bunurile de preț. Domnul Isus a cerut ca rugăciunea să fie făcută în taină, în acea cămăruță, fiindcă în camera mare era o continuă mișcare care împiedica rugăciunea. Ei nu se desbrăcau după perdele – motiv pentru care Domnul le-a spus că cine pofteste în inima lui femeia altuia, pe care o vede, a și înfăptuit păcatul curviei. Unul se roagă, timp în care alți doi vecini se află într-o dispută. ș.a.m.d.

Așa cum este de așteptat, între locuitorii casei, mai ales între femeile care stăteau acasă, se iscau neînțelegeri. Așa că nu era de mirare ca vreo femeie să trebuiască să aprindă lumina din pricina copilului ei, dar să nu vrea s-o așeze în sfeșnic; căuta să folosească lumina numai pentru ea. De ce? O familie care profită de lumina altora, face economie de unt, ceară sau ulei. și așa apar invidiile. Afirmatia Domnului (cf. Mt.5:15) că „oamenii nu aprind lumina ca s-o pună sub obroc, ci o pun în sfeșnic”, vizează acest adevăr. Acești „oameni”, au un caracter frumos. „Tot așa să lumineze și lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre bune și slăvească pe Tatăl vostru care este în ceruri.” Deci faptele bune sunt lumina pe care trebuie să o vadă oamenii.

9. Pe drum. Israel, pe vremea Domnului Isus, era împărțit pe districte judecătorești la distanțe mari unul de altul. Acest lucru poate fi văzut până astăzi în Egipt și Siria; modernul poate fi găsit prin orașe, dar nu prin satele îndepărtate. Cei doi aflați în conflict trebuiau să călătorească, pe jos, două sau trei zile. Dacă vreunul se îmbolnăvea pe drum, celălalt trebuia să-l aștepte la vreun han, până se face bine, pentru a putea continua drumul la judecător. Dacă pe drum îi întâlnea vreo fiară sălbatică, sau vreun tâlhar de drumul mare, se uneau. De cele mai multe ori deveneau prieteni și se întorceau acasă.

Partea cea mai urâtă era în cazul în care cei doi se urau așa de rău că nu se mai puteau împăca. Judecătorul trăia de pe urma proceselor avute. Cum puține cazuri avea pe an, obișnuit, judecătorii erau corupți: ei țineau cont nu de dreptate, nici de lege, ci de averea pe care sesizau că cei doi o au. Așa că se știa din experiența altora: este mult mai avantajos să devii prieten cu dușmanul tău decât să rămâi fără casă pentru tine și familia ta.

Acest adevăr a fost foarte bine cunoscut de toți israeliții. Domnul nu a spus o pildă la întâmplare. El a împletit un adevăr spiritual (cf. Mt.5:24) cu un adevăr cunoscut de toată lumea (v.25). Acesta este valabil și pentru lumea sec. al XXI-lea. În Rm.12:1 este arătat cum noi suntem cei ce ne prezentăm jertfa în fiecare zi. De vom porni „la drum” către Marele Judecător și nu ne vom împăca, acum, în viața asta, atunci în fața tronului de judecată, de vom fi găsiți vinovați, va fi prea târziu.

10. Scoate-ți ochiul, taie-ți mâna, taie-ți piciorul. În Israelul de pe vremea Domnului Isus expresiile menționate de Matei în 5:29-30, erau foarte populare. Nu putea fi șocat. Poporul le folosea. De exemplu, „Scoate-ți ochiul de pe fata mea!” însemna „Nu te uita la fata mea, că nu este de tine!”; „Taie-ți mâna de pe ușa casei mele!”, însemna „Să nu mai intri în casa mea!”; „Taie-ți piciorul de pe pragul casei mele!”, însemna „Să nu te mai prind că vii la noi!”.

Domnul a dat un sfat despre curvie (cf. Mt.5:27-28). Pentru a fi înțeles, explică acest fapt prin aceste trei expresii (cf. v.29-30), ceea ce înseamnă: leapădă pofta, oprește-te de la păcat... decât să ajungi în gheena (adică în Iad). Apoi continuă cu subiectul învățăturii (cf. v.31-32).

„Gheena” este grămada de gunoaie arzânde din Valea Hinomului, de la marginea Ierusalimului; focul și fumul gheenei nu încetau tot timpul anului. Domnul a folosit figurativ expresia „gheena” vizând Iadul unde „ard gunoaiele spirituale ale trupului omului”.

11. Pâinea noastră cea de toate zilele. În rugăciunea „Tatăl nostru” sunt șase cerințe spirituale, iar drept la mijloc este o altă cerință materială. Omul putea cere să nu ajungă bolnav niciodată, sau să nu ajungă rob niciodată, etc. De ce, dintre toate necesitățile pământești ale omului, Domnul Isus a ales numai pâinea? În limba aramaică, pâine se spune „lachma”. Ce este interesant, că „mâncare” din limba noastră nu are corespondent în aramaică – cine voia să zică „mâncare”, zicea tot „lachma”. Dacă în casă intra un oasepete deosebit, nu i se oferea o cană de cafea, sau de ceai, ci pâine. Acesta era semnul asigurării, că în casa aceea, deocamdată, Dumnezeu a dat îndestulare. Istoria i-a determinat pe oameni să fie continuu în alertă a unei eventuale secete. Deasemenea, e bine de știut că în original, rugăciunea este: „Pâinea care ne este necesară dă-ne-o nouă astăzi”. Cunoșcând aceste lucruri, această cerință, indirect, devine una spirituală. Întâi, nu s-a cerut mai mult decât necesarul. Apoi, dacă doar necesarul s-a cerut, înseamnă că s-a avut în vedere ca lucrurile spirituale să nu slăbească prin concentrarea asupra celor pământești.

VA URMA